

Muistio on valmisteltu yhteistyössä puolustusministeriön kanssa.

SUOMEN OSALLISTUMINEN KANSAINVÄLISEEN KRIISINHALLINTAAN JA NOPEAN TOIMINNAN JOUKKOIHIN

Suomen kriisinhallintaosallistumisen perinne, painotukset ja vahvuudet

Suomi on osallistunut sotilaalliseen kriisinhallintaan vuodesta 1956 lähtien. Kaikkiaan lähes 56 000 suomalaista on osallistunut sotilaallisen kriisinhallinnan tehtäviin yhteensä 54 operaatiossa. Suomen kriisinhallintaosallistuminen on eri ajanjaksoina heijastellut myös kansainvälistä tilannetta.

Kansainvälinen kriisinhallinta on tärkeä osa Suomen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Osallistuminen perustuu Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan painopisteisiin. Operaatioihin osallistuminen edistää osaltaan demokratian, hyvän hallinnon ja ihmisoikeuksien periaatteita, mukaan lukien siviilien suojeleminen, seksuaalisen väkivallan ehkäisy konflikteissa sekä naisten ja lasten oikeudet. Osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan palvelee niin vastuunkantoa kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämisestä kuin puolustusvoimien suorituskyvyn ja valmiuksien kehittämistä.

Kriisinhallintaosallistuminen on viime vuosina ankkuroinut Suomea sotilaallisesti kyvykkäiden maiden rinnalle; Suomi osallistuu muun muassa Ranskan johtamaan reservipataljoonaan UNIFIL-operaatiossa Libanonissa, Naton Rolute Support (RSM) -operaatioon Afganistanissa Saksan johtamalla komentotalueella sekä Yhdysvaltain johtaman ISIL-koalition OIR-operaatioon Irakissa.

Suomen osallistumispäätöksiin heijastuu tavoite osallistumisesta eri organisaatioiden toimeenpanemaan sotilaalliseen kriisinhallintaan. Perinteisen YK-rauhanturvaosallistumisen rinnalle ovat nousseet 1990-luvun puolivälin jälkeen EU-, Nato- sekä maaryhmäoperaatiot. Osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan edellyttää myös ketteryyttä oikea-aikaisiin päätöksiin, jotta konflikteihin kyetään reagoimaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja riittävällä kontribuutiolla.

Suomi toteuttaa ja edistää kriisinhallinnassa kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Keskeistä on turvallisuuden ja vakauden vahvistaminen konfliktialueilla sekä konfliktista kärsivien maiden oman osaamisen ja kapasiteetin vahvistaminen. Tärkeää on myös konfliktien ennaltaehkäiseminen muun muassa kehitysyhteistyön ja rauhanvälityksen keinoin. Kestävien tulosten saavuttamiseksi sotilaallisen ja siviilikriisinhallinnan rinnalla tulee huomioida poliittinen prosessi. Vakauden ja turvallisuuden lisääntyminen parantaa elinmahdollisuuksia paikallisesti sekä mahdollistaa osaltaan taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen. Uusi hallitusohjelma toteaa, että hallituskaudella vahvistetaan Suomen kykyä tarjota kriisinhallintakapasiteettia ja rakennetaan johdonmukaista kokonaisuutta kriisinhallinnasta rauhanvälitykseen ja jälleenrakentamiseen.

Naisten osallistuminen ja osallistaminen kriisien ratkaisemiseen on Suomelle tärkeä painopiste. Suomi on YK:n naiset, rauha ja turvallisuus päätöslauselma 1325:n vahva tukija. Päätöslauselman toimeenpanoa edistetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Suomi edistää naisten osallistumisen lisäämistä kriisinhallinnassa muun muassa tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta UN Womenin kautta. Ke-väällä 2019 Suomi liittyi Kanadan ja YK:n aloitteeseen *Elsie Initiative Fund*, joka edistää naisrauhanturvaajien koulutusta ja osallistumista operaatioihin. Kansallisesti naisrauhanturvaajien määrää on pyritty

kasvattamaan, mutta operaatioihin osallistuvien naisten määrä heijastaa vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten määrää. Naisten lukumäärän kasvattaminen on yksi Suomen ”Naiset, rauha ja turvallisuus” toimintaohjelmassa vuosille 2018-2021 asetetuista tavoitteista. Puolustushallinnon omassa 1325 toimintaohjelmassa tavoitteena on pyrkimys lisätä naisten osuutta kriisinhallintaoperaatioissa, erityisesti operatiivisissa tehtävissä ja johtoasemissa. Naisten osuus pyritään nostamaan 7 prosenttiin vuoteen 2021 mennessä, ja naisten osuus YK-operaatioiden esikunta- ja tarkkailijatehtävissä pyritään säilyttämään 15 prosentissa.

Vaikuttavuusarvioinnit ovat tärkeä väline Suomen kriisinhallintaosallistumisen tuloksellisuuden arvioinnissa. Vaikuttavuusarvioinneissa kiinnitetään huomiota kansallisten tavoitteiden saavuttamiseen muun muassa puolustuskyvyn kehittämisen näkökulmasta sekä yhteistoimintaan muiden operaatioon osallistuvien maiden kanssa, Suomen ulkopoliittisten tavoitteiden ja painopisteiden edistämiseen kuin myös operaation mandaatin ja tehtävien toimeenpanon edistämiseen sekä vaikutuksiin kohdemaan näkökulmasta. Viimeisimmät arvoinnit on tehty Suomen osallistumisesta YK:n UNDOF- ja EU:n Althea-operaatioiden osalta Suomen osallistumisen päätyttyä keväällä 2018. Vaikuttavuusarvioissa voitiin yleisesti todeta osallistumisen vastanneen asetettuihin tavoitteisiin. Arvio Suomen osallistumisesta UNIFILin irlantilais-suomalaiseen pataljoonaan vuosina 2015-18 on valmisteilla ja annetaan eduskunnalle lähiaikoina.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kustannukset, osallistumistaso ja jatkonäkymät

Suomi osallistuu tällä hetkellä kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon yhteensä noin 400 sotilaalla YK:n, EU:n ja Naton sekä kansainvälisen Isisin vastaisen koalition puitteissa. Suomen osallistumistaso laski noin kymmeneksellä Suomen osallistumisen päätyttyä UNIFILin irlantilais-suomalaisessa pataljoonassa vuoden 2018 lopussa. Eduskunnan tuki Suomen kriisinhallintaosallistumiselle, mukaan lukien osallistumistason säilyttäminen ja vahvistaminen, on ollut vahva. Ulkoasiain- ja puolustusvaliokunta ovat korostaneet osallistumisen ja suunnittelun pitkäjänteisyyttä sekä riittävää resursointia, mukaan lukien kriisinhallintaan osallistuvan kantahenkilökunnan määrää. Pääministeri Rinteen hallitusohjelman mukaan Suomen kriisinhallintapolitiikan kehittämiseksi asetetaan parlamentaarinen komitea, joka laatii kokonaisvaltaisen yli hallituskausien ulottuvan kriisinhallinnan tavoitelinjauksen toiminnan vaikuttavuuden ja resurssien käytön suunnitelmallisuuden tehostamiseksi samoin kuin määrällisesti riittävän osallistumisen varmistamiseksi. Hallituskaudella Suomi pyrkii vahvistamaan osallistumistaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Suomen kriisinhallintaoperaatioiden osallistumisessa painotetaan YK-operaatioita.

Kriisinhallintaosallistuminen edellyttää ennakointia ja suunnitelmallisuutta, mutta myös kykyä nopeisiin ratkaisuihin, kuten syksyllä 2015 Ranskan esitettyä EU-sopimuksen artiklan 42.7 mukaisen avunpyynnön Pariisin terrori-iskujen jälkeen. Suomi vastasi pyyntöön vahvistamalla osallistumistaan UNIFIL-operaatiossa Libanonissa vapauttaen näin ranskalaisia sotilaita muihin tehtäviin. Suomen osallistumisella kriisinhallintaoperaatioihin Lähi-idässä on pitkä perinne. Osallistuminen on edelleen tarkoituksenmukaista niin kansallisista lähtökohdista kuin kansainvälinen tilanne huomioiden.

Afrikan, erityisesti Afrikan-sarven ja Sahelin alueen turvallisuuskehitystä seurataan tiiviisti myös kriisinhallintatarpeiden ja Suomen osallistumisen näkökulmasta; väestönkasvu, ilmastonmuutos, eriarvoisuus ja köyhyys luovat osaltaan kasvualustaa muun muassa radikalisoitumiselle ja toisaalta hallitsemattomalle muuttoliikkeelle. Kun harkitaan osallistumista, on otettava huomioon myös operaatioiden verrattain korkeat riskit ja kustannustaso. YK toivoo eurooppalaisten maiden suurempaa osallistumista MINUSMA-operaatioon Malissa huomioiden, että Malin epävakaa tilanne vaikuttaa merkittävästi koko Sahelin alueen vakauteen.

Osallistuminen **YK:n** UNIFIL-operaatioon on Suomen tällä hetkellä suurin yksittäinen satsaus sotilaalliseen kriisinhallintaan. Ennen nykyisen UNIFIL-osallistumisen mandaatin päättymistä vuoden 2020 lo-

pussa on tärkeää tarkastella hyvissä ajoin, miten Suomi jatkossa osallistuu YK- ja muuhun kriisinhallintaan huomioiden myös Suomen kriisinhallintaosallistumisen tavoitetaso. Lisäksi Isisin vastaisen koalition toiminnassa tapahtunee muutoksia lähivuosina, mikä vaikuttaisi Suomen kriisinhallintaosallistumisen kokonaisuuteen.

Suomen osallistuminen **EU:n sotilaallisiin kriisinhallintaoperaatioihin** on laskenut viime vuosina, johon osittain operaatioiden luonteen muuttumisesta – suurten joukkokontribuutioiden sijaan operaatioissa tarvitaan usein yksittäisiä asiantuntijoita. Suomen profiili EU:n yhteisen turvallisuus- ja puolustusyhteistyön kehittäjänä sekä siinä tekemämme sitoumukset edellyttävät kuitenkin osallistumisen kasvattamista. Osallistuminen EU-operaatioihin on myös keino vaikuttaa EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan kehittämiseen, ja siksi on jatkossakin perustelua osallistua merkittävällä tavalla EU:n operaatioihin. EU:n kriisinhallinnan vahvuus on EU:n monipuolinen keinovalikoima. EU:sta on muodostunut merkittävä toimija koulutusoperaatioiden saralla ja tällä hetkellä Suomen osallistuminen keskittyykin lähinnä koulutustehtäviin. Suomi vahvistaa yhteistyötään Euroopan turvallisuuden kehittämisessä kokonaisvaltaisesti osallistuen EU:n kriisinhallintaoperaatioihin, taisteluosastoihin sekä erilaisiin maaryhmäaloitteisiin.

Uusi hallitusohjelma korostaa, että EU-maiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden ja kriisinhallintaoperaatioiden yhteistyötä tuetaan muun muassa hallitsemattoman muuttoliikkeen, terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Osallistuminen **Naton kriisinhallintaan** on osa Suomen kumppanuuspolitiikkaa ja tukee Suomen asemaa edistyneenä kumppanimaana. Osallistumalla kriisinhallintaan sekä tukemalla Naton vakaustoimintaa ja pyrkimyksiä turvallisuussektorin kehittämiseksi vaikutetaan myös alueelliseen vakauteen sekä kansainvälisiin pyrkimyksiin terrorismin torjumiseksi esimerkiksi Afganistanissa ja Irakissa.

Sotilaallisen kriisinhallinnan menot ovat viimeisten vuosien aikana pysytelleet noin 100 miljoonan euron tasolla (ulkoministeriön ja puolustusministeriön pääluokat yhteensä). Viime vuonna menot olivat noin 116 miljoonaa. Kuluvana vuonna menojen arvioidaan olevan noin 110 miljoonaa euroa. Sotilaallisen kriisinhallinnan kehystaso on vuosina 2020–2023 noin 110 miljoonaa euroa vuodessa nykyosallistumistason mukaisesti. Uudet osallistumispäätökset tai merkittävät käynnissä olevien operaatioiden vahvuuden tai suorituskyvyn muutokset vaatisivat lisärahoitusta. Lisärahoitustarpeisiin on varauduttava jatkossakin, sillä tulevia kriisinhallintaoperaatioita tai käynnissä olevien kriisinhallintaoperaatioiden muutoksia ei voida ennakoida.

Myös **kriisinhallinnan toimintaympäristö** on muuttunut aiempaa haastavammaksi ja toimijakentän muutos, mukaan lukien ei-valtiolliset toimijat, on tuonut uudenlaisia haasteita ja turvallisuusuhkia, jotka kohdistuvat suoraan myös kansainvälisiin toimijoihin. Olennaiseksi kriiseihin vastaamisessa on noussut nopea toimintakyky. Konfliktialueiden riskien vuoksi on tärkeä panostaa henkilöstön turvallisuuteen, omasuojaan ja toimintakykyyn. Haastavissa toimintaympäristöissä myös kaluston ja materiaalin kuluminen on nopeaa, mikä nostaa osaltaan osallistumisesta aiheutuvia kustannuksia.

Suomen ajankohtainen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan

YK

Suomi osallistuu YK:n **UNIFIL-operaatio** Libanonissa noin 200 sotilaalla osana ranskalaista reservipataljoonaa. Suomen osallistuminen väheni n. 130 sotilaalla joulukuussa 2018, kun vuonna 2012 alkanut osallistuminen UNIFILin irlantilais-suomalaisessa pataljoonassa päättyi. Osallistuminen Ranskan reservipataljoonaan perustuu alun perin Ranskan Suomelle Pariisin vuoden 2015 terrori-iskujen jälkeen esittämään avunpyyntöön (SEU 42 (7) artikla). Päätös osallistumisen jatkamisesta 31.12.2020 asti noin 200 sotilaalla tehtiin maaliskuussa 2018.

UNIFIL valvoo vihollisuuksien lopettamista Israelin ja Libanonin välillä, avustaa humanitaarisen avun toimittamisessa siviiliväestölle Libanonissa, tukee Libanonin asevoimia alueen turvallisuuden varmistamisessa, ml. laittomien aseiden maahantuonnin estäminen. UNIFILin rooli on keskeinen Lähi-idän tilanteen ratkaisupyrkimyksissä.

Suomen olisi perusteltua jatkaa osallistumista UNIFIL-operaatiossa myös vuoden 2020 jälkeen. Ensimmäinen vaihtoehto on osallistumisen jatkaminen ranskalaisessa reservipataljoonassa vähintään kompanian vahvuisella joukolla. Toissijaisena vaihtoehtona on paremman näkyvyyden takaavan johtovaltiosotilastieteen hakeminen pataljoonatasolla. UNIFIL-osallistuminen on taloudellisesti tehokasta siinä mielessä, että kustannukset ovat rauhanturvaajaa kohden verrattain matalat. UNIFILissä osallistumisen laskennalliset kustannukset rauhanturvaajaa kohden ovat noin 1/3 esimerkiksi MINUSMA-operaatioon verrattuna.

Suomi osallistuu Lähi-idässä myös **UNTSO-sotilastarkkailuoperaatioon** 15 sotilaalla. Suomen kansallinen osallistumispäätös on voimassa toistaiseksi. Osallistuminen on tärkeää myös sen vuoksi, että Suomi järjestää kansainvälistä YK-sotilastarkkailijakoulutusta: voidakseen kouluttaa on tärkeää myös osallistua.

Suomi jatkaa osallistumista YK:n **MINUSMA-operaatioon Malissa**. Toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen (lokakuu 2015) mukaan Suomi voi osallistua operaatioon enintään 20 sotilaalla. Tällä hetkellä Suomella on operaatiossa 5 sotilasta. Lisäksi Suomi on tukenut operaatiossa toimivaa ruotsalaista joukkoa rotatoimilla yhteensä kuutta lääkäriä ja sairaanhoitajaa 1-3 henkilön ryhmissä 2-3 kuukaudeksi kerrallaan. Tätä tukea jatketaan myös vuonna 2019.

Pohjoismaisen Nordefco-yhteistyön puitteissa on tuettu MINUSMA-operaation joukkojen toimialueella tapahtuvaa koulutusta yhteispohjoismaisella kouluttajaryhmällä voimassa olevan osallistumispäätöksen puitteissa. Ensimmäinen koulutustapahtuma järjestettiin helmi-maaliskuussa 2019 Timbuktussa. Ruotsin ja Suomen muodostama kouluttajaryhmä antoi reilun kuukauden aikana koulutusta yhteensä lähes 400 rauhanturvaajalle neljästä eri Afrikan maasta.

YK on pyytänyt Suomea harkitsemaan sotilasasiantuntijan asettamista YK:n **UNMHA-poliittiseen operaatioon Jemenissä**. Jemeniä uhkaa YK:n arvion mukaan vuosisadan suurin humanitaarinen katastrofi, eikä Tukholmassa joulukuussa 2018 saavutetun rauhansopimuksen toimeenpano ole edennyt odotetusti. Mahdollisuuksia asettaa operaatioon suomalainen sotilasasiantuntija selvitetään myönteisessä valossa.

Maaliskuussa 2019 New Yorkissa pidetyssä YK:n **rauhanturvan ministerikokouksessa** Suomi vahvisti aiemman joukkokontribuutioita koskevan lupauksensa. Lupaus sisältää sitoumuksen ainakin kompanian kokoisesta jatko-osallistumisesta UNIFIL-operaatiossa edelleen ainakin vuoden 2020 loppuun asti sekä joukoista YK:n valmiusjärjestelmään (rannikkojääkäriyksikkö vuodesta 2017, suojelun erikoisosasto vuodesta 2018 ja erikoisoperaatio-osasto vuodesta 2019 alkaen). Lisäksi Suomi lupasi jatkaa kurssi- ja koulutustukeaan YK:lle.

EU

Suomi osallistuu tällä hetkellä kolmeen EU:n sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Näistä kaksi on koulutusoperaatioita. **EUTM Mali** -koulutusoperaatiossa toimii kaksi suomalaista sotilasta. Toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti Suomen osallistumisen ylärajana on 12 sotilasta. **EUTM Somalia** -koulutusoperaatiossa on tällä hetkellä seitsemän suomalaista sotilasta ja osallistumistasoa pyritään nostamaan enintään 10 sotilaaseen toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen puitteissa.

Suomi osallistuu Välimeren **EUNAVFOR MED Sophia** -operaatioon kuudella esikuntaupseerilla. Operaation päätavoite on ihmissalakuljetus- ja ihmiskauppaverkostojen liiketoimintamallin häiritseminen. Lisäksi mandaattiin kuuluu Libyan rannikkovartioston ja laivaston kouluttaminen sekä Libyan asevienti-

kiellon valvonta. Operaation toiminta muuttui vaikeammaksi heinäkuusta 2018 lähtien, jolloin jäsenmaiden välille syntyi erimielisyyksiä mereltä pelastettujen ihmisten vastaanottamiseen liittyen. Tämän johdosta maaliskuun lopulla 2019 operaation mandaattia sovittiin jatkettavaksi kuudella kuukaudella 30.9.2019 asti siten, että se toimii ilman merellisiä suorituskykyjä siihen asti, kunnes mereltä pelastettujen kysymykseen on löytynyt ratkaisu. Tällä hetkellä operaatio toteuttaa käytännössä ainoastaan ilmasta käsin tapahtuvaa valvontaa ja antaa koulutusta Libyan rannikkovartiostolle. Voimassaolevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaan Suomi jatkaa operaatiossa enintään kymmenellä esikuntaupseerilla vuoden 2019 loppuun saakka.

Nato

Naton **Resolute Support (RS)** –operaatio on tukenut Afganistanin turvallisuusjoukkojen kehittämistä vuodesta 2015. Kesäkuussa 2018 tehdyn, toistaiseksi voimassa olevan kansallisen osallistumispäätöksen mukaisesti Suomi lisäsi osallistumistaan operaatiossa noin 60 sotilaaseen alkuvuonna 2019. Suomen vahvistettu osallistuminen sisältää jääkärijoukkueen, neuvonantajia, kouluttajia ja esikuntahenkilöstöä. Yhdysvallat on viime kuukausien aikana pyrkinyt aktiivisesti käynnistämään Afganistanin rauhanprosessia. On todennäköistä, että rauhanprosessin toimeenpano johtaisi ulkomaisten joukkojen määrän vähentämiseen Afganistanissa, minkä myötä etenkin yhdysvaltalaisjoukkojen määrää leikattaisiin merkittävästi. Resolute Support -operaatio jatkuu kuitenkin toistaiseksi operaatiosuunnitelman mukaisesti.

Naton **KFOR-operaatiota** pidetään edelleen välttämättömänä Kosovon vakauden varmistajana. Operaatiolla on merkitystä myös Länsi-Balkanin alueellisesta näkökulmasta. Naton joukkojen vahvuus on noin 3 500. Toistaiseksi voimassa olevan osallistumispäätöksen mukaisesti Suomi osallistuu operaatioon tällä hetkellä yhteensä noin 20 sotilaalla, joka käsittää esikuntaupseereja ja yhteysupseeriryhmän. Tarkoituksena on, että Suomi jatkaa osallistumistaan operaatioon voimassaolevan osallistumispäätöksen puitteissa syksystä 2019 siten, että jatkossa Suomen osallistuminen sisältäisi esikuntaupseereja ja tiedusteluryhmän.

Suomi osallistuu Naton koulutusoperaatioon Irakissa (**Nato Mission Iraq, NMI**). Operaatio käynnistyi syksyllä 2018 ja se keskittyy kouluttajien koulutukseen, Irakin turvallisuussektorin reformin tukemiseen ja improvisoitujen räjähteiden torjuntaan. Operaatio täydentää Isisin vastaisen koalition ja muiden kansainvälisten toimijoiden (EUAM Iraq, United Nations Assistance Mission for Iraq) toimintaa Irakissa. Suomella on operaatiossa yksi esikuntaupseeri. Kansallinen osallistumispäätös korkeintaan viiden sotilaan osallistumistasosta tehtiin joulukuussa 2018 ja on voimassa toistaiseksi.

Isisin vastainen koalitio

Suomi on osallistunut Yhdysvaltain johtaman kansainvälisen **Isisin vastaisen koalition Operation Inherent Resolve**-kriisinhallintaoperaation (OIR) koulutustoimintaan Irakissa vuodesta 2015 lähtien. Kansallinen päätös osallistumisen jatkamisesta noin 80 sotilaalla vuoden 2019 loppuun asti tehtiin syyskuussa 2018.

Koalition sotilaallinen toiminta on ollut menestyksellistä ja Isis on menettänyt hallussaan olleet maa-alueet Irakissa ja Syyriassa. Isis muodostaa kuitenkin edelleen uhkan niin alueelliselle kuin kansainväliselle turvallisuudelle ja taistelu Isisin propagandaa vastaan jatkuu. Myös Irakin turvallisuusjoukot tarvitsevat kansainvälistä tukea vielä pitkään ja yhteiskunnan vakauttaminen edellyttää laaja-alaista tukea. Suomen osallistumisen jatkaminen osana kansainvälisen koalition kokonaisvaltaisia pyrkimyksiä on tärkeää terrorismin ehkäisemiseksi sekä alueen vakauden ja turvallisuuden lisäämiseksi. Tarkoituksena on, että eduskunnalle annettaisiin kesällä 2019 valtioneuvoston selonteko koskien Suomen osallistumisen jatkamista OIR-operaatiossa. Päätös Suomen osallistumisen jatkamisesta vuoden 2020 loppuun koalition tämän hetkisten suunnitelmien pohjalta olisi tarkoitus saattaa päätökseen syyskuun 2019 aikana.

Osallistuminen siviilikriisinhallintaoperaatioihin

Suomella on yhteensä noin 120 siviilikriisinhallintatehtäviin lähetettyä asiantuntijaa Etyj-, EU- ja YK-operaatioissa. Osallistumisen tavoitteena on ennaltaehkäistä konflikteja ja edistää niiden ratkaisua sekä kohdealueiden kehitystä kohti oikeusvaltioperiaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioitusta, demokratiaa, hyvää hallintoa ja toimivaa kansalaisyhteiskuntaa. Hallitusohjelma asettaa tavoitteeksi nostaa siviilikriisinhallinnan osallistumistaso vähintään 150 asiantuntijaan.

Suomen suurin yksittäinen siviilikriisinhallintaosallistuminen on Etyjin monitorointimissiossa Ukrainassa (Special Monitoring Mission, SMM), jossa on reilut 20 suomalaista asiantuntijaa. EU-operaatio-osallistuminen on ollut pitkään merkittävää ja sitä on lisätty entisestään marraskuussa 2018 sovitun EU:n siviilikriisinhallinnan kompaktin myötä, joka sisälsi jäsenmaiden sitoumuksia siviilikriisinhallinnan kehittämiseksi. Suomalaisia asiantuntijoita on EU-operaatioissa tällä hetkellä noin 50.

YK:n siviilikriisinhallinnan merkitys on kasvanut ja Suomen osallistuminen on vakiintunut noin 20 poliisin tasolle. Tavoitteena on jatkaa nykyisellä tasolla myös tulevana vuosina. Suurin osa suomalaisista YK-poliisiasiantuntijoista toimii Afrikassa muun muassa muuttoliikkeen näkökulmasta keskeisissä maissa. Suomi tukee myös YK-poliisitoiminnan kehittämistä, mukaan lukien seksuaalisen ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen kohdemaissa osana siviilikriisinhallintaoperaatioiden toimintaa. Suomi kuuluu merkittävimpien poliiseja YK-tehtäviin luovuttavien länsimaiden joukkoon.

Suomi on osallistunut helmikuusta 2018 alkaen viidellä poliisikouluttajalla kansainvälisen Isisin vastaisen koalition poliisikoulutukseen Bagdadissa. Poliisit osallistuvat Italian johdolla toteutettavaan Irakin kansallisten poliisivoimien kouluttamiseen, jolla tuetaan Irakin poliisin valmiuksia ylläpitää turvallisuutta maassa. Parhaillaan valmistellaan osallistumista YK:n kehitysohjelman alaiseen poliisikoulutuksen pilotointiin pohjoismaisessa kontekstissa UNDP:n puitteissa.

Suomen osallistuminen koulutusyhteistyöhön sekä asiantuntija- ja materiaalituen antamiseen kolmansille maille

Suomi tukee **Naton DCB (Defence Capacity Building) -toimia** yhdessä muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa *Nordic-Baltic Assistance Programme* (NBAP) -ohjelman kautta. Tällä hetkellä Suomen tuki kohdistuu Georgiaan, missä toimii suomalainen sotilasasiantuntija suunnittelu- ja koulutustehtävissä (*Joint Training and Evaluation Center*, JTEC). Tukea Georgialle jatketaan Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen kautta asiantuntija-, kurssi- ja koulutustuen muodossa. DCB-ohjelman kautta Suomi on tukenut myös korruption vastaisia toimia Tunisiassa.

NBAP-ohjelman puitteissa on Norjan johdolla selvitetty mahdollisuuksia osallistua NMI-operaation Mobile Training Team (MTT) -toimintaan NBAP-maiden yhteisellä kouluttajaryhmällä kenttälääkintäkoulutuksen saralla. Tällä hetkellä Suomen osallistuminen ei näytä mahdolliselta kansallisten voimavarojen niukkuudesta johtuen. Asian selvittämistä jatketaan.

Suomi tukee **Itä-Afrikan valmiusjoukon (East-African Standby Force, EASF)** kehittämistä yhdellä sotilasasiantuntijalla osana yhteispohjoismaista neuvonantajaryhmää Nairobissa. Neuvonantajaryhmän toiminta on tarkoitus päättää vuoden 2019 loppuun mennessä. Suomalainen siviilikriisinhallinta-asiantuntija toimii EASF:ssä vuoden 2020 loppuun asti tukien sen siviilikomponentin kehittämistä. EASF:n tukemista jatketaan myös Puolustusvoimien kansainvälisen keskuksen toimin asiantuntija-, kurssi- ja koulutustuen muodossa.

Suomen osallistuminen Euroopan unionin taisteluosastoihin ja Naton nopean toiminnan joukkoihin

Suomen osallistuminen Euroopan unionin ja Naton nopean toiminnan joukkoihin on tärkeä osa kansallisen puolustuskyvyn ja yhteistoimintakyvyn kehittämistä. Se on myös tärkeä osa puolustusyhteistyötä. Osallistuminen nopean toiminnan joukkoihin tapahtuu pääosin kansallisen sotilaallisen kriisinhallinnan joukkorekisterin joukoilla, jotka on ilmoitettu EU:n, YK:n ja Naton joukkorekistereihin.

Suomi osallistuu lisäksi Ison-Britannian johtaman maaryhmän **Joint Expeditionary Force (JEF)** –yhteistyöhön, jossa on mukana yhdeksän maata (Iso-Britannia, Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Alankomaat, Liettua, Latvia, Viro). JEF-joukon täysi operatiivinen kyky julistettiin kesällä 2018 Lontoossa. Tällä tarkoitettiin sitä, että valmius toimia yhdessä on tietyin osin saavutettu, mutta joukon kehittäminen ja harjoittaminen jatkuvat edelleen. Mikäli JEF-joukkoa päädyttäisiin käyttämään operaatiossa, Suomen osalta osallistumisharkinta ja päätös tehtäisiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Suomi on ilmoittanut JEF:n käyttöön ensisijaisesti sotilaallisen kriisinhallinnan joukkorekisterin joukot, mutta tarvittaessa kaikki puolustusvoimien joukot ja suorituskyvyt ovat käytettävissä tilanteen, tarpeen, kansallisten osallistumisvalmiuksien ja harkinnan mukaisesti.

Euroopan unionin taisteluosastot

Suomi osallistuu Saksan johtamaan EU:n taisteluosastoon vuoden 2020 jälkipuoliskolla. Muut osastoon osallistuvat maat ovat Ruotsi, Latvia, Itävalta, Tšekki, Kroatia, Irlanti ja Alankomaat. Taisteluosaston kokonaisvahvuus on noin 4100 sotilasta. Taisteluosaston ytimen muodostaa ilmakuljetteinen mekani-soitu pataljoona, jonka vahvuus on noin 2000 sotilasta.

Puolustusvoimat toteuttaa osallistumisen taisteluosastoon panssaritiedusteluosastolla, kansallisella tukiosalla ja esikuntahenkilöstöllä. Osaston vahvuus on noin 85 sotilasta. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle sotilasosaston asettamisesta korkeaan valmiuteen annetaan keväällä 2020.

Naton nopean toiminnan joukot

Suomi on osallistunut **Naton nopean toiminnan joukkojen (NRF)** valmiusvuoroihin täydentävässä joukkopoolissa (Follow-on Forces Group, FFG) vuodesta 2012 alkaen. Suomi jatkaa osallistumista NRF:n valmiusvuoroihin vuosina 2019-2020. Vuodeksi 2019 valmiusvuoroon on ilmoitettu maavoimien jääkäriyksikkö sekä vuodeksi 2020 merivoimien Katanpää-luokan miinantorjunta-alus ja rannikkojääkäriyksikkö.

Uusina joukkoina vuodeksi 2021 valmiusvuoroon ilmoitetaan maavoimien jääkärikomppania ja vuodeksi 2022 ilmavoimien hävittäjäosasto.

Suomen ilmoittamat joukot ovat osa NRF:n täydentävää joukkokokonaisuutta (FFG). Kumppanimaiden osallistuminen on aina luonteeltaan täydentävää. Suomen joukkoja ei aseteta korkeaan valmiuteen EU-taisteluosastojen tavoin. Päätös mahdolliseen operaatioon osallistumisesta tehtäisiin erikseen kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Käsittelijät: lähetystöneuvos Anu Konttinen, ulkoministeriö, p. 0295 350 323, vanhempi osastoesiupseeri Matti Kemppilä, puolustusministeriö, p. 0295 140 317

LIITE: Kartta Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan